İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
SANAT VE TASARIM DERGİSİ

CİLT volume 6
SAYI number 14

INONU UNIVERSITY
JOURNAL OF ART AND DESIGN

P-ISSN : 1309-9876
E-ISSN : 1309-9884

İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ GÜZEL SANATLAR VE TASARIM FAKÜLTESİ

HEYKEL
müzik
tasarım
SANAT
PEYZAJ MİMARLIĞI
GRAFİK
Resim
mimarlık
SERAMİK

İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ SANAT VE TASARIM DERGİSİ
CİLT: 6 SAYI: 14 (2016)
ISSN: 1309–9876

INONU UNIVERSITY JOURNAL OF ART&DESIGN
VOLUME: 6 NUMBER: 14 (2016)
E-ISSN: 1309-9884

YAYIN SAHİBİ
İnönü Üniversitesi
Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi
Prof. Dr. A. Metin KARKIN
Dekan

OWNER
Inonu University
Faculty of Fine Arts and Design
Prof. A. Metin KARKIN, PhD.
Dean

EDİTÖR
Yrd. Doç. Dr. Atilla ATİK

EDITOR
Assist. Prof. Atilla ATİK, PhD.

YAYIN KURULU*
Prof. Dr. A. Metin KARKIN
Doç. Dr. Banu MUSTAN DÖNMEZ
Doç. Dr. Bülent YILMAZ
Doç. Dr. Yüksel GÖĞEBAKAN
Yrd. Doç. Dr. Fürüzan ASLAN
Yrd. Doç. Dr. Kader SÜRMELİ
Yrd. Doç. Dr. H. Serdar MUTLU
Yrd. Doç. Mesut YAŞAR

EDITORIAL BOARD
Prof. Metin KARKIN, PhD.
Assoc. Prof. Banu MUSTAN DÖNMEZ, PhD.
Assoc. Prof. Bülent YILMAZ, PhD.
Assoc. Prof. Yüksel GÖĞEBAKAN, PhD.
Assist. Prof. Fürüzan ASLAN, PhD
Assist. Prof. Kader SÜRMELİ, PhD.
Assist. Prof. H. Serdar MUTLU, PhD.
Assist. Prof. Mesut YAŞAR

*Yayın kurulu üyeleri, ünvanları esas alınarak isimlerine göre alfabetik olarak sıralanmıştır.

SEKRETERYA
Yrd. Doç. Dr. Derya KARABURUN DOĞAN

SECRETERIAT
Assist. Prof. Dr. Derya KARABURUN DOĞAN

http://dergipark.ulakbim.gov.tr/inustd/index adresinden dergiye ilişkin bilgilere ve makalelerin tam metnine ücretsiz ulaşılabilir.

İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi yılda iki kez yayınlanan hakemli bir dergidir.

Yaygın süreli yayın.

All articles in this journal are available free of charge from http://dergipark.ulakbim.gov.tr/inustd/index

Inonu University Journal of Art & Design is peer-reviewed journal which is published two times a year.

Common periodical.

YAZIŞMA ADRESİ ***/ CORRESPONDENCE ADDRESS***
İnönü Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi,
Sanat ve Tasarım Dergisi Editörlüğü
44280 / Malatya – TURKİYE
http://dergipark.ulakbim.gov.tr/inustd
Telefon/*Phone*: (+90) 422 377 31 69 **Faks/Fax:** (+90) 422 341 06 18

DANIŞMA KURULU* / *ADVISORY BOARD*

Prof. Dr. Adnan TEPECİK (Başkent Üniversitesi)
Prof. Dr. Adnan UZUN (Işık Üniversitesi)
Prof. Dr. Alev KURU ÇAKMAKOĞLU (Gazi Üniversitesi)
Prof. Ali SEVGİ (Başkent Üniversitesi)
Prof. Ata Yakup KAPTAN (Ondokuz Mayıs Üniversitesi)
Prof. Ayşe ÖZEL (Doğuş Üniversitesi)
Prof. Dr. Aytekin ALBUZ (Gazi Üniversitesi)
Prof. Cemal YURGA (İnönü Üniversitesi)
Prof. Dr. Elmas ERDOĞAN (Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. Erhan Vecdi KÜÇÜKERBAŞ (Ege Üniversitesi)
Prof. Ferit ÖZŞEN (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi)
Prof. Dr. Fırat KUTLUK (Dokuz Eylül Üniversitesi)
Prof. Dr. Gül ÇİMEN (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Gülçin YAHYA KAÇAR (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Haldun MÜDERRİSOĞLU (Düzce Üniversitesi)
Prof. Dr. Hasan ARAPGİRLİOĞLU (İnönü Üniversitesi)
Prof. Dr. Hasan ERKEK (Anadolu Üniversitesi)
Prof. Dr. Hasan YILMAZ (Atatürk Üniversitesi)
Prof. Dr. Hülya İZ BÖLÜKOĞLU (Gazi Üniversitesi)
Prof. Kadir KARKIN (Adıyaman Üniversitesi)
Prof. Dr. M. Cihat CAN (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. M. Faruk ALTUNKASA (Çukurova Üniversitesi)
Prof. Dr. Memduh ÖZDEMİR (Muğla Üniversitesi)
Prof. Dr. N. Oya LEVENDOĞLU ÖNER (Erciyes Üniversitesi)
Prof. Dr. Nurhan TEKEREK (Uludağ Üniversitesi)
Prof. Dr. Orcan GÜNDÜZ (Dokuz Eylül Üniversitesi)
Prof. Dr. Öner DEMİREL (Karadeniz Teknik Üniversitesi)
Prof. Dr. Richard SMARDON (SUNY-ESF)
Prof. Dr. Robert L. ELLIOTT (Tennessee State University)
Prof. S. Sibel SEVİM (Anadolu Üniversitesi)
Prof. Dr. Serap YANGIN BUYURGAN (Gazi Üniversitesi)
Prof. Server ACİM (İnönü Üniversitesi)
Prof. Dr. Şenel ERGİN (Dokuz Eylül Üniversitesi)
Prof. Tevfik Fikret UÇAR (Anadolu Üniversitesi)
Prof. Dr. Tuluhan YILMAZ (Çukurova Üniversitesi)
Prof. Dr. Türev BERKİ (Hacettepe Üniversitesi)
Prof. Dr. Vedat ÖZSOY (TOBB Üniversitesi)
Prof. Dr. Yalçın MEMLÜK (Ankara Üniversitesi)
Prof. Zehra ÇOBANLI (Anadolu Üniversitesi)
Doç. Dr. Ebru GÖKDAĞ (Anadolu Üniversitesi)
Doç. Dr. Mark CRAWFORD (Tennesse State University)
Doç. Dr. Osman UZUN (Düzce Üniversitesi)
Doç. Rahmi ATALAY (Anadolu Üniversitesi)
Doç. Dr. Zeki DEMİR (Düzce Üniversitesi)

*Danışma kurulu üyeleri, ünvanları esas alınarak isimlerine göre alfabetik olarak sıralanmıştır.

İnönü Üniversitesi ve Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, İÜ Sanat ve Tasarım Dergisi yayınlarında varılan sonuçlar veya fikirlerin sorumluluğunu taşımamaktadır. Üniversitenin, bu yayında ileri sürülen bilgi, alet, ürün ya da işlevlerin doğruluğu, bütünlüğü, uygunluğu ve kullanılırlığı konusunda bir yüklenimi ve iddiası bulunmamaktadır. Bu sebeple herhangi bir nedenle sorumlu tutulamaz.

Bu yayının herhangi bir kısmı, İÜ Sanat ve Tasarım Dergisi Editörlüğü'nün yazılı izni olmadıkça kaynak gösterilmeden yayınlanamaz, bilgi saklama sistemine alınamaz veya elektronik, mekanik vb sistemlerle çoğaltılamaz.

İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi'nin sahibi İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi Dekanlığı'dır. Yayımlanmak üzere gönderilen yazılar iade edilemez ve yayınlanan yazılar için telif hakkı ödenmez.

Both the Inonu University and Faculty of Fine Arts and Design do not accept responsibility for the statements made or for the opinions expressed in the Inonu University Journal of Art and Design. The university makes no representation or warranty of any kind, concerning the accuracy, completeness, suitability or utility of any information, apparatus, product or processes discussed in this publication; therefore it assumes no liability.

Except for fair copying, no part of this publication may be produced, stored in a retrieval system in any form or by any means electronic, mechanical, etc. or otherwise without the prior written permission of the Editorial Office of Inonu University Journal of Art and Design and without reference.

The owner of the Inonu University Journal of Art and Design is the Deanery of the Faculty of Fine Arts and Design at the Inonu University. The submitted manuscripts cannot be returned to the author(s) and the copyright fee is paid for published articles.

Inonu University Journal of Art and Design
İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi
ISSN: 1309-9876, E-ISSN: 1309-9884
Cilt/*Vol.* 6 Sayı/*No*.14 (2016):1-16

One of the Pioneers Of Fiber Art, Ed Rossbach

Neslihan Yaşar [1]

[1]: Dokuz Eylul University, Faculty of Fine Arts, Textile and Fashion Design Department, Izmir, neslihanyasar4@gmail.com.
DOI: http://dx.doi.org /10.16950/iüstd.62408

Abstract

One of the significant and extraordinary names of fiber art, Ed Rossbach was an American artist who left countless works behind. He first took an interest in textile by her sister's weaving loom and was impressed with weave artist Dorothy Liebes's works which he saw coincidentally in an exhibition in his high school years. In 1940, he began his art education in painting and design field with educators from Bauhaus and was graduated with an impressive background. He got his MFA in textile in the famous Cranbrook Academy of Fine Arts and also got interested in ceramics. There he received education on weaving structures and industrial weaving design with Marienne Strengell. After graduation he began to teach in textile and weaving class in University of Washington. There he met future famous textile designer, assistant Jack Lenor Larsen who gave him a significant point of view on weaving and fabric design. By advancing in his career, the artist worked as a professor at the University of California, Berkeley from 1950-1979. Rossbach's works of art became one of the important steps that brought fiber and textile arts where they are today. Especially his innovative and creative practices in basket making methods in terms of material, structure and shape are significant in the sense of bringing three-dimensional form in fiber and textile art. With his distinctive art and world perspectives, he didn't have any worries of size, material, method, colour and texture in his works and worked as he pleased. He took part in many exhibitions with his countless works in weaving, printing, dyeing, knitting and ethnic textile categories.

Key Words: Bauhaus, fiber art, contemporary art, weaving, design, basket.

Suggested Citation

Yaşar, N. (2016). One of the Pioneers of Fiber Art, Ed Rossbach. *Inonu University Journal of Arts and Design*, *6*(14), 1-16. DOI:10.16950/iüstd.62408

İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ SANAT VE TASARIM DERGİSİ
İnönü University Journal of Art and Design

One Of The Pioneers of Fiber Art, Ed Rossbach

Extended Abstract

Introduction

Ed Rossbach was a successful fibre artists who got his master degree under the teaching of Marianne Strengell at Cranbrook Academy of Art. Advancing in his career, he worked as a professor at University of California – Berkeley between 1950 and 1979. Ed Rossbach who had spent 50 years on experience, research and art left an indelible impression on fibre art. In this article, it dealt with these impressions and reflections that are present in still-surviving fibre and textile art activities.

From His Education to Teaching- Rossbach's Art Life And Impressions On Our Day

As a young artist Ed Rossbach met fibre in 1940s as a mean to express himself, his art and his writings. His use of textile materials became example for many artists. Rossbach became the pioneer of textile art by combining materials that couldn't been thought together and incompatible textures.

Bauhaus and Scandinavian design, two significant movements in textile, ceramics and interior design in the USA were effective on the artist's education in 1940s. Having met with Bauhaus philosophy during his undergraduate education, Ed Rossbach met with Arts and Crafts and Bauhaus philosophy whose structure had changed a bit in the USA and Scandinavian weavings during his master at Cranbrook Academy of Art 1946 – 1947. He practiced industrial weaving designs like drapery and furnishings.

He began his academic career first at the University of Washington in 1947, the year he graduated from Cranbrook Academy and then in the University of California in 1950. During 1950s he became interested in the history of textile and the weavings of ancient period, were highly influenced by ethnic textiles, and tended towards double layer weaving textures and techniques like ikat. He weaved with thread types such as raffia, angora wool, wool, cotton, silk, viscose, rayon and tried different printing techniques.

During 1960s, the period when sculptural textile works had not showed up yet he tended towards three- dimensional works by laying down the textile materials. Rossbach's baskets has led a big change in textile art. 1970s were the years when many art ideas came up. Transformation of happenings into performance art, production of special artworks for museums, mixed media practices like plastics and fabric, expressions of conceptual art that trivializing the material, the appearance of the art photography and its occupation of the area of interest, continuation of minimalism and the comeback of the image in the reality of photography and the transformation of the textile material into fine art became crucial during these years.

During this period, Rossbach's fibre and textile works got affected by all artistic expressions. So he tended towards different materials like newspaper and plastics and was in a search of a new texture. In 1980s, Rossbach culminated in his art and teaching. He taught in mix media and fibre art education programs founded by his previous students.

Rossbach's Role in the Developing Textile Art in California

The art environment in which Ed Rossbach took part and his living area formed his art life and works. He was living in California, an important centre, in the period in which traditional textile art transformed into the modern fibre art. Freedoms and varieties that occurred by being away from certain traditions, brought along different freedom of thought and the people live there affected the life styles of Americans and their design and architecture. Got his master degree in ceramics and textile, Ed Rossbach changed his interest towards textile by the influence of Katherine Westpal, his wife,

and the art environment in California though he had been more interested in ceramics. Rossbach's twenty- nine years coincided with Craft Studio Movement's "California Design" series which is acknowledged as the renaissance of art and continued from 1950s to the 1970s spreading first from Pasadena Museum to the other galleries and into the colleges and universities where design improved. Ed Rossbach took on important tasks and became a significant art figure so as to these exhibitions became successful.

The Textile Methods And Materials He Used In His Artistic Practices And His Works

The artist first got to know the textile techniques with his pleaching of tundra that he hayed while he was doing his military service in Alaska- Adak during WW II. As he got painting and ceramics education, he associated his form and colour knowledge with textile art perfectly. He tried all textile techniques produced with and without a loom. He employed methods like tapestry, rug, ikat, weavings like double layered upholstery and drapery fabric, wall textiles, printing techniques on already textured surfaces, non-loom methods such like pleaching, macramé. He used materials like newsprint paper, plastics, foil, various papers, herbal stems and leaves, aerosol varnish, hot pressing, plastic fılm, natural herbal fibres, aluminum foil, staple, rope and clothing.

Conclusion

Ed Rossbach's most important achievement in fibre art was that he gave them three- dimensional sculptural form and turned them into objects by setting them free from being wall- hung. He did this by employing pleaching methods and by using textile materials and non- textile materials such as paper, fagot, plastics. He became the pioneer in practising basket and three- dimensional textile forms in fibre art. He trivialised the sizes of the works and emphasised on material, method, harmony and form.

Rossbach's students founded collages that had textile- mixed media, art, design departments and university departments. He was always productive during his 50 years art life, produced countless works, held exhibitions, took part in artistic activities, reached over millions in the USA and Europe and died in 2002.

İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ SANAT VE TASARIM DERGİSİ
İnönü University Journal of Art and Design

One Of The Pioneers of Fiber Art, Ed Rossbach

Lif Sanatının Öncülerinden Ed Rossbach

Neslihan Yaşar [1*]

[1]: Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü, İzmir, neslihanyasar4@gmail.com.
DOI: http://dx.doi.org /10.16950/iüstd.62408

Özet

Lif sanatının önemli ve sıra dışı isimlerinden biri olan Ed Rossbach elli yılı aşkın bir sürede sayısız eser bırakmış Amerikalı bir sanatçıdır. İlk olarak kız kardeşinin dokuma tezgâhı ile tekstile merak duymuş, lise yıllarında bir sergide tesadüfen gördüğü ünlü Amerikalı dokuma sanatçısı Dorothy Liebes 'in çalışmalarından etkilenmiştir. 1940 yılında sanat eğitimine resim ve tasarım alanında Bauhaus'lu eğitmenlerle başlamış, güçlü bir alt yapı ile mezun olmuştur. Yüksek Lisans eğitimini ünlü Cranbrook Sanat Akademisi'nde tekstil üzerine yapmıştır. Burada Marienne Strengell ile dokuma yapıları, endüstriyel dokuma tasarımı eğitimi almıştır. Mezuniyetinden sonra Washington Üniversitesi'nde tekstil ve dokuma sınıfında dersler vermeye başlamıştır. Dokuma ve kumaş tasarımı hakkında kendisine önemli bir bakış açısı kazandıran geleceğin ünlü tekstil tasarımcısı asistan Jack Lenor Larsen ile burada tanışmıştır. Sanatçı Kaliforniya Üniversitesi-Berkeley'de 1950-1979 yılları arasında kariyerini geliştirerek profesör olarak çalışmıştır. Rossbach'ın eserleri lif ve tekstil sanatlarını bugün geldiği konumuna taşıyan önemli adımlardan olmuştur. Özellikle malzeme, yapı ve biçimleriyle sepet örme tekniklerindeki yenilikçi ve yaratıcı uygulamaları lif ve tekstil sanatına üç boyutlu bir form kazandırması açısından önemlidir. Kendine özgü sanat ve dünya görüşüyle eserlerinde ölçü, malzeme, teknik, renk, doku kaygısı yaşamamış istediği gibi çalışmıştır. Çeşitli özelliklerde dokuma, baskı, boyama, örme ve etnik tekstiller kategorisinde sayısız eseri ile birçok sergide yer almıştır.

Anahtar Kelimeler: Bauhaus, lif sanatı, çağdaş sanat, dokuma, tasarım, sepet.

Suggested Citation

Yaşar, N. (2016). Lif Sanatının Öncülerinden Ed Rossbach. *Inonu University Journal of Arts and Design*, *6*(14). 1-16. DOI:10.16950/iüstd.62408

1. GİRİŞ

Birbirinden farklı lif ve tekstil malzemesinin farklı tekniklerle çözümlenmeleri sonucu oluşturulan tekstil ürünleri, hem malzeme kullanımı hem de tekstil yüzeyinde farklı doku ve form oluşumları nedeniyle sanatsal değer taşıyabilmektedir. Bu sanat klasik tekstil sanatlarından uzaklaşarak form, malzeme, renk ve doku açısından yeniden yapılanarak lif sanatı ya da tekstil sanatı olarak adlandırılmaktadır.

Lif sanatının şekillenmesinde bazı sanatçıların ve 1962 yılında gerçekleştirilen 1.Lozan Bienali gibi sanatsal etkinliklerin rolü büyüktür. Bu bienalde büyük, dokusal değeri yüksek dokumalar ve tekstil malzemeleri kullanılarak yapılan düzenlemeler alışık olmadık sergilenme yöntemleri ile sanat çevrelerini şaşırtmışlardır. Aynı dönemlerde Kuzey Amerika'da, Amerikalı ve Avrupa'dan göç etmiş tekstil tasarımcıları ve sanatçılarının eğitmenliğinde yeşeren tekstil tasarımı ve tekstil sanatı adına yaşanan etkinlikler dikkati çekmektedir. Bu değişim süreci Amerikalı dokumacılar olan Mary Atwater ve Dorothy Liebes'ın çalışmaları ile başlamış ve Anni Albers, Trude Guermonprez ve Marianne Strengell gibi Avrupa'lı dokuma sanatçıları ve tasarımcıları ile devam etmiştir.

Bu çalışmanın konusunu oluşturan lif sanatçısı Ed Rossbach yazdığı "Fiber in the Forties" adlı makalede (Kırklarda Lifler), 1940'lı yıllarda el dokumacılığında önemli değişimler gözlendiğini belirtmektedir. Değişimlerin etkisi endüstriyel tekstil tasarımı ve tekstil eğitmeliğine yansımaktaydı. Dokuma tasarımcısı ve eğitimcisi olarak Anni Albers'in çalıştığı Black Mountain Koleji ve Marianne Strengell'ın çalıştığı Cranbrook Sanat Akademisi tekstil tasarımı ve sanatının gelişmesinde iki önemli merkez konumuna geldiler. Bu okullar dokuma ve tekstil tasarımı ve sanatı adına araştırmacı ve deneysel çalışmaların yapıldığı, yeni teknik, malzeme ve form arayışlarının sürdüğü eğitim anlayışı içindeydiler. Ed Rossbach Cranbrook Sanat Akademisi'nde yüksek lisans eğitimini Marianne Strengell eğitmenliğinde tamamlamış başarılı bir lif sanatçısı olma yolundaydı. Böyle yeni gelişmekte olan bir dönemde eğitim hayatını tamamlamış olan Ed Rossbach Kuzey Amerika'da tekstil ve lif sanatı adına birçok eser bırakmış üretken bir sanatçı olmuştur.

Sanatçı Kaliforniya Üniversitesi-Berkeley'de 1950-1979 yılları arasında kariyerini geliştirerek profesör olarak çalışmıştır. Çalışmaya ilk başladığı dönemlerde dekoratif sanatlar bölümünde kısa kurslar şeklinde başlayan dokuma bölümü daha sonra Çevresel Tasarım Koleji (College of Environmental Design) ile birleşmiş ve Görsel Tasarım Programı (Program of Visual Design) adını almıştır.

Ed Rossbach'ın birçok eseri Amerika ve Avrupa'nın çeşitli müzelerinde sergilenmektedir. Bunlardan en önemlileri, New York'da The Metropolitan Museum of Arts ve The Museum of Modern Art, The Art Institude of Chicago, ve The Smithsonian American Art Museum's Renwick Gallery' dir. Aynı zamanda Rhode Island School of Design's Museum of Arts, Cranbrook Academy of Art, The Seattle Art Museum ve Stedelijk Museum in Amsterdam ve pek çok kişisel koleksiyonda eseri bulunmaktadır.

Washington da bulunan The Textile Museum sanatçının sanat hayatı ve çalışmaları ile ilgili olarak 1990 yılında "Ed Rossbach : 40 Years of Exploration and Innovation in Fiber Art" isimli bir kitap yayımlamıştır. Kendisinin ise The Nature of Basketry(1986), The Art of Paisley (1980), The New Basketry (1976), Baskets as Textile Art (1973) ve Making Marionettes (1938) başlıklı yayınlanmış beş tane kitabı vardır. American Craft Council'de fahri üyeliği ve altın madalyası bulunmaktadır. 40 yılı deneyimler, araştırmalar ve sanatla geçmiş olan Ed Rossbach lif sanatında çok önemli izler bırakmıştır. Bu makale ile günümüzde sürmekte olan lif ve tekstil sanatları faaliyetlerinde yer alan bu izler ve yansımalar yer almaktadır.

2. Eğitiminden Eğitmenliğine Ed Rossbach'ın Sanat Hayatı ve Günümüze Etkileri

Ed Rossbach çok meraklı sessiz ve yenilikçi, asi bir kişiliğe sahipti. İlgilendiği alanların sınırı yoktu. Genç bir sanatçı olarak 1940'larda kendini, sanatını ve yazılarını ifade etme aracı olarak liflerle tanıştı. Bu deneyim onun yeni bakış açıları kazanmasına, düşünce yapısını ve sanat hayatını sonuna kadar değiştirmesine sebep oldu. Onun bu bakış açısıyla tekstil malzemelerini kullanma şekilleri birçok sanatçıya örnek oldu. Bir araya gelmesi düşünülmeyen malzemeleri, birbirine zıt yapıları ustaca bir araya getirerek tekstil sanatının öncülerinden biri olmuştur.

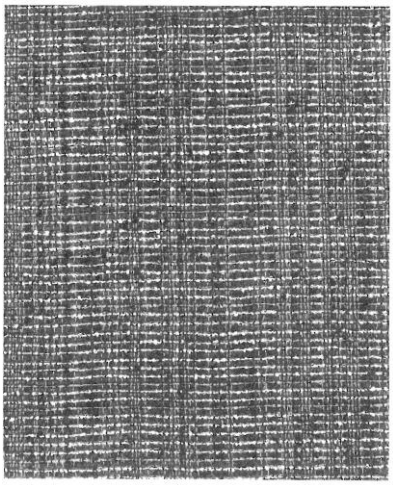
Rossbach'ın yeni tekstil dokuları, araştırdığı yöntem olan sepet örmeciliği ile ortaya çıkan heykelsi formlar olmuştur. Benimsediği sanat anlayışı, sanatçılarının kendilerinin tercih ettiği üzere "New York Okulu" olarak bilinen Soyut Dışavurumcular, pop ve funk sanatın ironisi, op art ve 1960'ların minimalizmi dir" (Fineberg, 2014).

Arts and Crafts hareketiyle temelleri atılmaya başlanan sonrasında Bauhaus Okulu'nda sanat ve zanaatı buluşturan tekstilde tasarım kavramı, günümüz tekstil endüstrisini ve sanatını yaratmıştır. Çünkü "Bauhaus'un lideri Gropius'un hayal ettiği ve bir iğneden sanat eserine, bir fikirden insan kimliğine kadar her şeyin tasarlanarak bir ürüne dönüştürüldüğü topyekün tasarım hülyası… Bauhaus'ta sadece nesneler değil, imal edilmek ve dağıtılmak üzere bizzat tasarımcıları da bir ürün olarak tasarlamaktadırlar" (Artun, 2012). Başarılı bir tekstil sanatçısı olmasını bu felsefeye borçlu olan Ed Rossbach Seattle'da Washington Üniversitesi'nde resim ve tasarım eğitimini Bauhaus eğitmenleri olan Johannes Molzahn ve Amedee Ozenfant'tan almıştır. "Eğitmenlerin önemle üzerinde durdukları konular sanatın ve tasarımın temelleri olan renk, çizgi ve form, kültürel etkilerden uzak, belirli bir şeyi tanımlamayan, saf katıksız sanattı. Bu temel elemanlarla amaçlanan ifade biçimi, duygusal düşüncelerden uzak bilinçli tasarımlar yaratabilmekti" (Rowe and Stevens,1990). Ed Rossbach'ın çalışmalarında kullandığı yöntemler olan dokumalarında ve diğer tekstil tekniklerini uygulamada, Molzahn ve Ozenfant'ın kazandırmaya çalıştıkları matematiksel ifade biçimini çok rahatlıkla kullandığı görülmektedir.

Sanatçının 1940'larda devam eden öğrenimi döneminde Amerika'da tekstil, seramik ve iç mekân tasarımında etkin olan iki önemli akım vardı. Bauhaus ve İskandinav tasarımı. Başlangıçta Bauhaus'da bazı deneysel, resimsel dokumalar yapılsa da, 1925 den sonra ki çalışmalarda, liflere, zanaata, tekstillerin fonksiyonelliğine ve sanatın temel özelliklerine vurgu yapılmıştı. Amerika'ya göç etmiş Bauhaus eğitmenlerine göre dokuma ve tekstiller temel tasarım elemanlarıyla fonksiyonelliğin birleştiği bir yapıda yeniden geliştirilmeliydiler. Bu bakış açısıyla lisans eğitiminde Bauhaus felsefesiyle tanışan Ed Rossbach yüksek lisans eğitimini aldığı Cranbrook Sanat Akademisi'nde Arts and Crafts ve Bauhaus felsefesinin Amerika'da biraz değişmiş yapısıyla tanıştı. Çünkü buradaki dokuma eğitmeni Alman değil Fin asıllıydı. Cranbrook da 1946-47 yılları arasındaki yüksek lisans eğitimi döneminde Marienne Strengell eğitmenliğinde İskandinav dokumaları ile tanıştı. Marienne Strengell 1937 yılında Finlandiya'dan Amerika'ya göç etmiş dokuma eğitmeniydi. "Strengell'den bezayağı, dimi, tapestry ve flossa tipi kilim dokuma tekniklerini öğrenen Rossbach, dokuma bilgisi ve tekniği açısından oldukça sınırlıydı" (Rowe and Stevens, 1990). Lisans eğitimini resim ve tasarım alanında tamamlayan Rossbach burada seramikle birlikte dokuma alanını tercih etmişti. "Bu dönemde endüstriyel dokuma tasarımları ve prototiplerini oluşturma ile meşgul oldu. Çünkü Marienne Strengell endüstriyel dokuma tasarımları geliştirmek konusunda öğrencilerini yönlendiriyordu. Rossbach, bir sanatçı olarak ilk sergi deneyimi ve becerilerini Cranbrook öğrencisi olduğu dönemde yapmıştır" (Marter et al.,, 1983) Şekil

1'de o yıllara ait tasarladığı perdelik kumaş yer almaktadır.

Cranbrook Akademisi başvuru formunda okulla ilgili düşüncelerini açıkça belli ederek "Neredeyse dört yıllık bir askerlik döneminden sonra, bana iyi bir sosyal çevre sunabilecek öğrenci grubuna dahil olmalıyım. Bunun için sanatın içinde ciddiyetle yoğrulan öğrenciler ve öğretmenleri ile en canlı ve aydınlatıcı çevreyi sunan Cranbrook'u seçtim" (Marter et al.,1983) demiştir.

Şekil 1: Perdelik kumaş, 1946-47
Pamuk, selefon, seyrek dokunmuş yarı-şeffaf kumaş, 250x81 cm
Kaynak: Marter et al.,1983, 205

Cranbrook Akademisi'nden mezun olduğu 1947 yılında Washington Üniversitesi'nde eğitmenliğe başladığında sanat ve ev ekonomisi bölümlerinde dersler veriyordu. Sanat bölümünde resim ve ev ekonomisi bölümünde ise dokuma derslerine girmekteydi. Ev ekonomisi bölümünde iç mekân dekorasyonu dersine katılan asistan Jack Lenor Larsen, geleceği parlak, genç bir öğrenciydi. Bu karşılaşma Ed Rossbach için dokuma alanında tekstil tasarımı ve sanatını geliştirmede önemli bir noktadır. "Larsen bir asistan olarak oldukça yardımsever ve Rossbach'a göre biraz şaşırtıcı bir kişiydi. Çünkü Larsen çok bilgili ve çok yetenekliydi. Rossbach onun çok hırslı ve inanılmaz yönetme gücünden bahsederken, elli bin şeyi aynı anda düşünüp idare edebildiğini belirtmiştir. Bu tanışma, uzun yıllar devam eden üretim kariyerlerine sahip iki adamın, profesyonel iş ilişkileri için önemli bir başlangıçtı" (Rowe and Stevens, 1990). 1927 doğumlu, eğitmen, yazar, koleksiyoner ve en önemlisi üretken bir kumaş tasarımcısı olan Larsen'in, Ed Rossbach ile iş ve arkadaşlık ilişkisi devam etmiştir. Larsen, Fiberarts dergisi için verdiği ropörtajda ise Rossbach'ın yanında asistan olarak çalıştığı döneme vurgu yaparak, bu dönemde dokumaya bambaşka bir bakış açısı ile bakmam gerektiğini anladım (Fiberarts, 2003) demiştir. Ayrıca, Ed Rossbach'ın sanat hayatı ve çalışmalarını içeren "Ed Rossbach: 40 Years of Exploration and Innovation in Fiber Art" adlı kitabın giriş bölümünü yazmıştır.

Seattle'da bulunan Washington Üniversitesi Rossbach'ın hayatında Larsen dışında başka önemli karşılaşmalara da sebep olmuştur. Resim bölümünde eğitmenlik yapan Katherine Westphal ile tanışmış ve 1950 yılında onunla evlenmiş ve Kaliforniya'ya taşınmışlardır. Tesadüfen sergisini gördüğü ve dokumayı öğrenmesi konusunda kendisine ilham veren Dorothy Liebes ile San Francisco da bulunan tasarım stüdyosunda tanışmıştır.

1950 yılında Kaliforniya Üniversitesi'nde akademik kariyerine başlamış ve kendini geliştirdiği, deneyim sahibi olduğu bir döneme girmiştir. Bu dönemde seramik çalışmaları ile birlikte dokuma, tekstil tarihi ve antik dönem dokumalarına ilgi duymuş, kuvvetli bir şekilde etnik tekstillerden etkilenmiştir. Çünkü Berkeley'deki eğitim sistemi, teori ve uygulamalı sanatların sanat tarihi dersleri ile bir arada harmanlandığı bir yapıya sahipti. Bu yıllarda kendisi için çok yabancı olan çift katlı dokuma yapıları ve ikat dokuma gibi tekniklere yönelmiştir. Rafya, moher, yün, pamuk, ipek, viskon, rayon gibi iplik çeşitleri ile dokumalar yapmış, farklı baskı teknikleri denemiştir. Şekil 2'de rafya kullanarak ürettiği kumaşlar yer almaktadır.

One Of The Pioneers of Fiber Art, Ed Rossbach

Şekil 2: African Congo I ve African Congo II, 1952, 99X88 cm (sol), 93X65cm (sağ) Balıksırtı dimi örgü, doğal rafya, boyama
Kaynak: Rowe and Stewens, 1990, 9

60'lı yıllarda heykelsi tekstil çalışmalarının henüz ortaya çıkmadığı bir dönemde tekstil malzemelerini duvardan indirerek üç boyutlu çalışmalara yönelmiştir. Aynı üniversitede birlikte çalıştığı seramik sanatçısı Peter Voulkos'un bunda büyük bir etkisi vardır. Tekstil sanatında büyük bir değişime sebep olan Rossbach'ın sepetleri, Voulkos'un seramik kaplarında olduğu gibi üç boyutlu formlardan birçok sanatsal ifadeye dönüşmüştür. "Geleneksel kullanım amacının dışında üretilen sepetler çağdaş yaşamın içinde bazen politik bir protesto biçimine, bazen sosyal içerikli mesaja ya da basit birleştirme yöntemleri ile hayatın içindeki tutarsızlıkları düşünmeye sevk eden yapılara dönüşmüştür" (Rowe and Stevens, 1990). Örnekleri Şekil 3 ve Şekil 4'de görülen, sayısız çeşidini denediği sepet örme çalışmaları haricinde 1960'ların başlarında folklorik çalışmalar da yapmıştır.

Şekil 3: Basket with Handle, 1966, Objects: USA sergisinden, Tel, rafya, 28X20X20 cm, Fotoğraf:American Craft Museum
Kaynak: Rowe and Stewens, 1990, 44

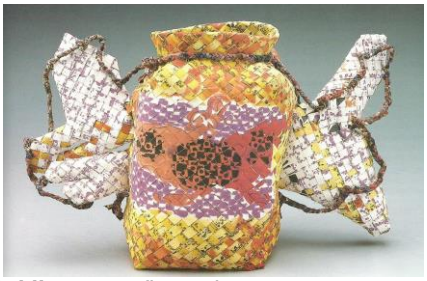

Şekil 4: Raffia Pitcher, 1973, Rafya, palmiye, 25X25X15 cm, Milwaukee Art Museum
Kaynak: Rowe and Stewens, 1990, 86

70'li yıllar pek çok sanat fikrinin bütün gücüyle ortaya çıktığı yıllardır**.** "Happeninglerin performans sanatlarına dönüştüğü, müzelerin büyük duvarlarını dolduracak ölçülerde çalışılan özel sanat eserleri, ahşap, plastik, kumaş gibi karışık teknik çalışmalar (mixed media), kavramsal sanatın malzemeyi önemsizleştiren ifadeleri, fotoğraf sanatının ortaya çıkması ve ilgili alanları istilası, minimalizmin devamı ve fotoğraf gerçekliğinde görüntünün geri dönüşü, tekstil malzemesinin güzel sanata dönüşmesi bu yıllar içinde önem kazandı" (Rowe and Stevens,1990,140). Rossbach'ın lif ve tekstil çalışmaları tüm bu sanatsal ifadelerden etkilenmiştir. Bu nedenle gazete, plastik gibi farklı malzemelere yönelmiş, yeni doku arayışlarına girmiştir. Şekil 5 ve 6 daki çalışmalar bu arayışlara örnek eserlerdir. 1970 'li yılların başında Doğu Avrupalı lif sanatçılarından da etkilenmiştir. Abakanowicz'in çalışmasını Chicago'da Jacques Barruch Galerisi'nde gördüğünde çalışmaya ve sanatçıya duyduğu hayranlığı dile getirmiştir.

1970'li yıllarda Rossbach farklı eğitim programlarında eğitmenlik yapmıştır. Eski öğrencilerinden Gyongy Laky'in yönetiminde 1973 yılında açılan John F.Kennedy Üniversitesi bünyesinde "Lif ve Karışık Teknik Eğitim Programı" (Fiber and Mixed Media Graduate Program) ile Kaliforniya Sanat ve Zanaat Koleji'nden mezun öğrencilerin

yönetiminde 1972 yılında açılan Pasifik Bölgesi Tekstil Sanatları Okulu (The Pasific Basin School of Textile Arts) 1987 ve 1986 yıllarına kadar eğitim vermişlerdir. Her iki okulda da eğitmenlik yapan Rossbach o zamana kadar kullandığı yeni ve geleneksel bütün teknikleri, malzemeleri, sınırsız, yaratıcı düşünceleri ile öğrencilerine aktarmış, "…ülkenin her bölgesinden gelen öğrenciler sınıflardaki yerlerini alarak kendilerini bu bölgenin yetenekli ellerine bırakmışlardır" (Baizerman, 2004). "Bu okullardaki lif çalışmaları esin kaynaklarını, happeningler, performans sanatları, her türlü medya kaynakları, kalıcı ve belli bir süre için üretilmiş sanat çalışmalarından almıştır" (Rowe and Stevens, 1990). Şekil 5, 6 ve 7' deki eserler Ed Rossbach'ın bu dönemde yaptığı çalışmalardan bazılarıdır.

Şekil 5: Butterfly Basket, 1973, Pamuklu kumaş, kağıt, el baskı, 25x30,5x24 cm
Kaynak: Rowe and Stewens, 1990, 86

Şekil 6: Mickey Mouse Coil Basket*, 1975,* Sentetik rafya, deniz yosunu; Sarma tekniği, 15x23x23 cm
Kaynak: Fiberarts, Vol.29, No.5, 2003,25

1980'li yıllar da Rossbach sanatının, eğitmenliğinin en üst noktalarına varmıştı. Sanat çalışmalarında denenebilecek pek çok malzemeyi denemiş pek çok dokuma ve tekstil tekniğini uygulamıştı. Bu nedenle yeni çalışmalar ve malzemeler açısından daha az yaratıcı bir dönem yaşadı. "1970'lerin sonu ve 1980'ler böyle bir dönemdir. Şu anda Amerika'da çok daha yüksek kaliteli çalışmalar yapılmaktadır. Bunu inşa eden etken Rossbach ve 1960 ve 70 'li yılların erken döneminde eserler bırakmış öncü sanatçılardır" (Rowe and Stevens, 1990).

Şekil 7: Purple Box, 1985, Kumaş, gazete, akrilik boyama, 22x29x19 cm
Kaynak: Rowe and Stevens, 1990,112

"Dokuma ve tekstil sanatlarında ise yazıları ve çalışmaları ile 1950'li yıllardan önceki tüm tekstil sanatçı ve tasarımcılarını etkileyen Anni Albers, Ed Rossbach'ın önemle takip ettiği bir dokuma ustası olmuştur. Bauhaus dokuma atelyesinin eğitmenlerinden olan Anni Albers Amerika'ya göç etmiş ve Black Mountain Collage'da 1933-1949 yılları arasında çalışmıştır" (Rowe and Stevens,1990). Dokuma yapıları, farklı dokular, doğal malzemeleri ve rayon, selefon gibi sentetik malzemeleri deneyimlemiş önemli bir sanatçı, tasarımcı ve eğitmendir. Rossbach Bauhaus eğitmenlerine karşı hayatı boyunca hayranlık duymuştur. 1983 yılında bir başka Bauhaus eğitmeni ve sanatçısı olan Gunta Stölz'ü İsviçre'de ziyaret etmiştir.

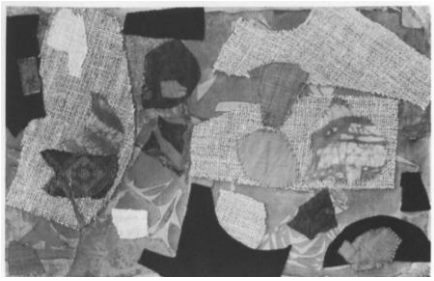
3. Kaliforniya'da Gelişen Tekstil Sanatlarında Rossbach'ın Rolü

Ed Rossbach'ın içinde bulunduğu sanat ortamı ve yaşadığı bölge onun sanat hayatını ve eserlerini şekillendirmiş önemli bir faktördür. Çünkü geleneksel tekstil sanatlarının çağdaş lif sanatına doğru evrildiği dönemde önemli bir merkez olan Kaliforniya'da

yaşamaktaydı. "2. Dünya Savaşı yıllarında ve sonrasında farklı iş sahalarının geliştiği bir bölge olan Kaliforniya, ülkenin doğu kıyısı kadar tarihsel geleneklere sahip değildi ve Latin Amerika ülkeleri sınırında ve Pasifik okyanusu kıyısında bulunuyordu. Bazı geleneklerden uzak kalarak oluşan özgürlükler ve çeşitlilikler, beraberinde farklı fikir özgürlüklerini de getirmiş ve Kaliforniya'da yaşayan insanlar Amerikan halkını yaşam biçimleri ve özelliklede tasarım ve mimari alanda etkilemiştir" (Baizerman, 2004). 1960'lı yıllarda yurttaşlık hakları hareketi, savaş karşıtı hareketler, kadınların özgürlük hareketleri, bu bölgede sosyal ve politik dengeyi değiştirmiş ve sanat ortamını şekillendirmiştir.

Yüksek lisans eğitimini seramik ve tekstil alanında tamamlamış olan Rossbach seramiğe daha çok ilgi duymasına rağmen karısı Katherine Westphal ve Kaliforniya'daki sanat ortamının etkisiyle fikrini tamamen tekstilden yana değiştirmiştir. "Rossbach'ın yirmi dokuz yılı, Zanaat Atölyesi Hareketinin (Craft Studio Movement) 1950'lerden 1970'lere kadar süren ve önce Pasadena Müzesinde başlayarak diğer galerilere ve sonrasında tasarımın geliştiği kolej ve üniversitelere yayılan, zanaatın rönesansı kabul edilen, "California Design" serileri ile çakışmıştır. Ed Rossbach burada Barbara Shawcroft, Kay Sekimachi, Bob Stockdale, Trude Guermonprez, Peter Voulkos, Robert Arneson ve H.C. Westermann gibi sanatçılarla öne çıkan figürlerden biri olmuştur" (Porter, 2014).

"California Design" sergileri 1955-1976 yılları arasında 12 kez düzenlenmiş ve mobilya, ışıklandırma, seramik, tekstil gibi farklı alanlardaki sanatsal ve endüstriyel ürünleri içermiştir. 1954-1962 yılları arasında gerçekleşen ilk sekiz sergide, el dokuma ve baskılı döşemelik kumaşlar, perdelik kumaşlar, dokuma panjurlar, oda seperatörleri, halı ve kilim gibi iç mekân tekstil tasarımları yer almıştır. Ülkede sanat, tasarım eğitimleri, seyahat etme olanakları, sergiler gibi etkileşim alanları ve çeşitlerinin artmasından sonra 1962 yılında düzenlen "California Design 8" sergisinde ve sonrasında farklı sanat ve tasarım unsurları göze çarpmıştır. Örneğin California Design 8' de Lillian Elliott'ın soyut desenler ve kağıt, bağırsak, sepet gibi farklı iki ve üç boyutlu yapılarla meydana gelmiş dokulardan oluşan deneysel kumaşında farklı bir tasarım unsuru bulunmaktaydı. (Şekil 8)

Şekil 8: Autumn, Lillian Wollock Elliott, 1962, Aplike kumaş
Kaynak: California Design/eight Catalogue, 1962, 68

1965 yılında California Design/9'da ise Bauhaus eğitmeni Almanya doğumlu lif sanatçısı Trude Guermonprez yedi sanatçıdan oluşan lif sanatı sergisi düzenlemiştir. Şekil 9'da görseli yer alan sergide farklı dokuma ve tekstil tekniklerinden oluşan duvar tekstilleri farklı sergilenme yöntemleri ile dikkat çekmiştir.

Şekil 9: Trude Guermonperez 'in kuratörlüğünde California Design/nine 'da düzenlenen lif sanatı sergisi
Kaynak: California Design/nine Catalogue, 1965, 49

California Design 10 ise Peru, Endonezya ve Japon tekstillerinin etkilerini ön plana çıkarmıştır. Seyahat etme olanaklarının artması sanatçı ve tasarımcıların araştırma alanlarını genişletmiştir. Benzer bir şekilde şu

anda dünya çapında önemli bir tekstil sanatçısı olan Japon Yoshiko Wada üniversite eğitimi için geldiği Amerika'da Shibori tekniklerini Amerikalı sanatçılarla paylaşmıştır. Ed Rossbach'ın palmiye lifleri, plastik malzeme ve Güney Amerika'ya özgü bir bitkinin liflerinden (ixtle) oluşturduğu 'Palm Basket' adlı çalışması bu sergide yer almıştır. Palmiye lifi olan rafya birçok tropikal kültürde ya bir yelpaze yapımında kullanılmış ya da birçok kişinin emeğiyle evin yer yaygısı veya duvarları olmuştur. Şekil 10 'da yer alan çalışmada Rossbach, bu tekniği bir vazo şeklinde biçimlendirerek uygulamıştır. Çözgülerin üzerinde plastik kurdele kullanarak sıklıkla beraber sert bir yapı elde etmiştir. Palmiye yapraklarının damarlı yapısı yivli bir doku oluşturmaktadır.

Şekil 10: Palm Basket, 1968, Palmiye yaprağı, plastik rafya, ixtle
Fotoğraf: Craft Horizans
Kaynak: Baizerman, 2004, 198

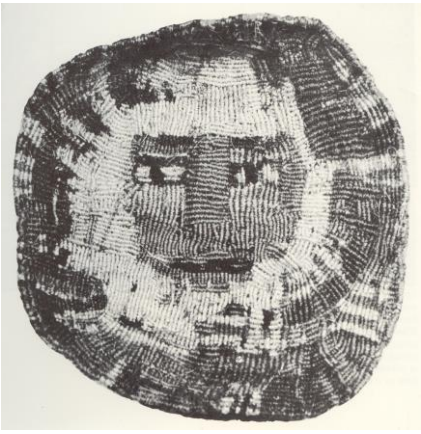
"1971 yılında gerçekleştirilen California Design 11 sergisi lif sanatı açısından o zamana kadar yapılanların içinde en etkili olanıydı. Bunun sebebi ise 1967 yılında gerçekleştirilen ve üç boyutlu büyük tapestry dokumaların yer aldığı Lozan Bienali'ne dayanmaktadır. Amerikalılar bu sergiye çok büyük bir ilgi duymuşlardır. 1969 yılında New York Modern Sanatlar Müzesi (MOMA) "Wall Hangings" adlı bir sergi düzenlemiştir. Bu sergi lif sanatının sanat formları içinde yüceldiği bir etkinlik olmuştur. Bu sergide Kaliforniya'lı lif sanatçıları Ed Rossbach ve Kei Sekimachi'de yer almıştır. California Design 11 sergisi ile aynı yıl (1971) açılan Kaliforniya Üniversitesi'nin düzenlediği Deliberate Entanglements sergisinde Avrupalı lif sanatçıları Magdalena Abacanowicz ve Francoise Grossen ile birlikte, Amerikalı sanatçılar Sheila Hicks ve Claire Zeisler yer almıştır. Ayrıca Pasadena Müzesi, Magdalena Abacanowicz'in çalışmalarından oluşan kişisel bir sergi düzenlemiştir. Bu sergilerin tümü ve bir hafta boyunca lif sanatçılarının katıldığı konferans etkinlikleri ile birlikte California Design 11 sergisi uluslararası lif sanatı hareketleri olarak Kaliforniya'nın sanat ruhuna adanmıştır" (Baizerman, 2004).

California Design sergilerinin sonuncusu 1976 yılında "California Design 76" ismi ile gerçekleştirilmiştir. Bu sergide göze çarpan en önemli nokta, lif sanatının estetik ve teknik açıdan en üst seviyelerde olduğunun fark edilmesidir. Bu durum hem sanatçıların donanımları hem de ortaya çıkan eserler açısından geçerlidir. Avrupa' lı sanatçıların etkilerinin yüksek oranda gözlemlendiği bir sergi olmuştur.

"Önemli bir başka nokta ise California Design 76'da bedenle ilgili sanatsal çalışmaların olmasıydı. Bu bölüm fazlasıyla kişisel, dışavurumcu ve tuhaf, mücevher ve giyilebilir sanat eserleri içeriyordu. Çalışmalar bir yanıyla çiçek çocuklar ve hippileri anımsatan sokak stillerini yansıtıyordu. Nicki Marx'a ait "Shaman 's Robe" adlı çalışma normal boyutundan daha büyük olarak bir giysiden çok kostüme benziyordu. Gelecek yıllarda giyilebilir sanat, lif sanatının daha çok görünen ve önem kazanan bir parçası olmuştur" (Baizerman, 2004). California Design sergileri Kaliforniya'nın yaratıcı gücünü ortaya çıkarmış ve sanat, zanaat, medya ve lif sanatları için itici bir güç olmuştur. Ed Rossbach'ın öğrencileri Lia Cook, Gyongy Laky ve Marian Clayden vb. California Design sergilerinde yer almışlardır.

4. Sanatsal Çalışmalarında Kullandığı Tekstil Teknikleri, Malzemeler ve Eserleri

Sanatçı II. Dünya Savaşı sırasında Alaska- Adak'ta askerliğini yaparken, ilk olarak kendi toplayıp kuruttuğu tundra otundan ördüğü sepetlerle, tekstil tekniklerini tanımaya başlamıştır. Resim ve seramik sanatları eğitimi aldığı için biçim, form ve renk bilgisini tekstil sanatıyla mükemmel birleştirmiştir. Tezgâhlı ve tezgâhsız üretilen tüm tekstil tekniklerini denemiştir. Bunların içinde tapestry, kilim, ikat, çift katlı döşemelik ve perdelik kumaş gibi çeşitli dokumalar, duvar tekstilleri, dokunmuş yüzeye çeşitli baskı teknikleri, çeşitli sepet örme, makrome, elle oluşturduğu tığ işi benzeri serbest örme tekniklerini kullanmıştır. Bu kadar geniş bir yelpazede ürettiği çalışmalarında aynı çeşitlilikte farklı malzemeleri deneyimlemiştir. "O, gelenekselin dışında tekstil sanatı ve sepet örme sanatında kullandığı malzemelerle öncü olmuştur. Gazete kâğıtları, plastik, metal folyolar, çeşitli kâğıtlar, bitkisel saplar-dallar, sprey vernik, sıcak baskı, plastik film, doğal bitkisel lifler, alüminyum folyo, zımba tel, sicim ve kumaş gibi malzemeleri çalışmalarında kullanmıştır" (http://www.berkeley.edu/news/media/releases/2002/10/16_ERoss.html, erişim tarihi:24.04.2016). Şekil 11' de makrome örme tekniği ile düzensiz dairesel formda arkaik döneme gönderme yaptığı bir çalışma yer almaktadır.

Şekil 11: Ceremonial Plait With Apocalytic Face, 1965, Makrome, ixtle, çap:35cm
Kaynak: Contantine and Larsen, 1972, 221

Rossbach bütün hayatı boyunca lif sanatının geleneksel yapısı ve alışılmadık uygun olmayan deneysel çalışma ve malzemelere ilgi duymuştur. "Ed Rossbach, yaptığı çalışmalarında oldukça kişisel bir üslup kullanmış, bu çalışmalar mekânın bir parçası gibi olmuşlardır. Bazen de değişik zamanlardan ve yerlerden kopup gelmişçesine bağımsız objeler haline dönüşmüşlerdir. Onun kişisel dünyasını kaplayan zayıf plastik parçalar koptik kumaşlarda tekrar hayat bulmuştur" (Constantine and Larsen, 1972). Şekil 12'deki çalışmada, Peru örme tekniğini kopt kumaşların görünümünü elde etme yöntemi olarak kullanmıştır.

Şekil 12: Young Hercules, 1967; jüt, pamuk, ixtle; 104x203 cm
American Craft Müzesi Koleksiyonu, Fotoğraf: Eva Heyd
Kaynak: Fiberarts, Vol.29. no.5, 2003, 26

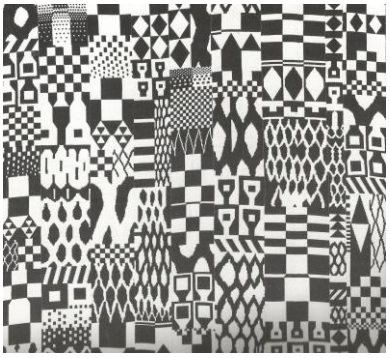
Rossbach'ın yaratıcı gücünün diğer bir kanıtı da kumaşlarında saklıdır. Sanatçı tekstil endüstrisi için kumaş tasarlamamıştır. "Çok nadiren özel yerlere kumaş tasarlasa da asla bir görev gibi görmemiştir. Onun tasarımlarının ürüne dönüşmesinden sonra o uygulamalar kendini her açıdan ortaya çıkarmıştır. Tekniğindeki gizem, içerdiği mana ile asla gelişigüzel olmamışlardır" (Constantine and Larsen, 1972). Tasarımları hakkında konuşurken ne kadar büyük düşünse de her zaman küçük boyutlu çalışmalar yapmaktan zevk aldığını itiraf etmiştir. Kumaşlarına o mucizevi görüntüyü veren yöntem Rossbach'ın uygun iplik seçimleriyle birlikte kontrollü şekilde uyguladığı dokuma ve tekstil teknikleridir. Şekil 13, 14, 15 ve 16' da sanatçının farklı dokuma ve boya-baskı yöntemleriyle üretilmiş kumaşları yer almaktadır.

Şekil 13: San Blas,1967, 170x167cm
İlave atkı ve çözgü iplikleri ile bezayağı örgüsü, pamuk-keten
Kaynak: Rowe and Stevens, 1990

Şekil 14: Bamako, (detay) 1962-63, 226x88cm, Pamuk, 2/1 Dimi örgü, çözgüsü baskı desenli kumaş,
Jack Lenor Larsen, Inc. Manufacturer
Kaynak: Rowe and Stevens, 1990, 32

Şekil 15: Wallhanging, 1965, 165x165cm, Keten, çift katlı dokuma
Fotoğraf: National Museum of American Art
Kaynak: Rowe and Stevens, 1990, 40

Şekil 16: Kasuri Heads III, 1966, Pamuk, bezayağı, atkı ikat, 28x19 cm
Kaynak: Rowe and Stevens, 1990, 34

Gerçekten de Rossbach bazı çalışmalarında en eski teknikleri pop kültürünün önemli ikonlarıyla birleştirmiştir. Bu durum bazı çevrelere sanatçının kötü bir mizah anlayışı olduğunu düşündürtmüştür. En eski sepet örme tekniklerini kullanarak üzerine Mickey Mouse ya da John Trovolta'nın resimlerini ilave etmiştir.

Çok eski dönemlerden beri bilinen veya unutulmuş en eski teknikleri yeniden keşfetmiştir. Eski dönem uygarlıklarında unutulmuş tekstil teknikleri ve sepet örme teknikleri üzerine araştırmalar yapmıştır. Bunlar tarihi tekstil ürünlerinden dantel, mekikli oya, ağ ve sepet örme çeşitleridir. "1960'ların ortalarında arkaik tekniklerden olan mekikli oyalar yapmıştır. Geleneksel olan bu oyaların başında sayılamayacak derecede saatlerini harcamıştır. Sanatçı bu sayede hem çok karmaşık hem de tüm çalışmaya esneklik kazandıran bir tekniği tekrar hatırlatmıştır" (Constantine and Larsen, 1972). Şekil 17'de yer yer gevşek ya da sık yapısıyla dokusal değeri yüksek dantel bir çalışma yer almaktadır. Kullanılan ipliklerin renkli ve siyah dengesi dokuya vurgu yapmaktadır. Düzensiz dolu ve boşluklar bir ritim duygusu yaratmaktadır.

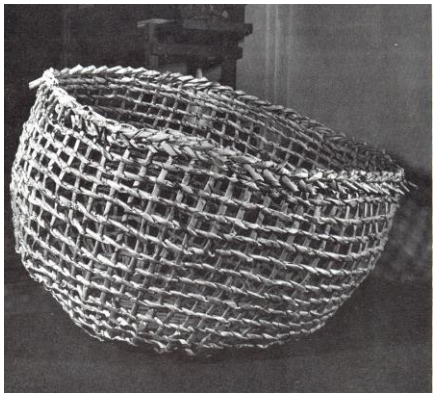

Şekil 17: Suspension, 1970, Jüt ve at saçı, dantel, 165x112cm
Kaynak: Porter, 2014, 111

"Rossbach'ın eğitimci olması onun kişisel çalışmalarını asla engellememiştir. Daha çok finansal güvence ve insanlarla iletişiminde yardımcı olmuştur. Kendi yorumuyla Berkeley'de muhteşem hippi kıyafetlerini görmek ve bu sahnenin içinde eğitimci olmak ayrıcalıklı bir durumdu. Etrafta bu kadar çok tekstil unsurunun bulunması mesleğini canlı ve kaliteli tutuyordu" (Constantine and Larsen, 1972). Şekil 18, 19 ve 20'de farklı malzeme seçimleri ve farklı tekstil teknikleri ile oluşturduğu çalışmalarda bu çeşitliliği görmek mümkündür. Şekil 21'de ise Rossbach çalışırken görülmektedir.

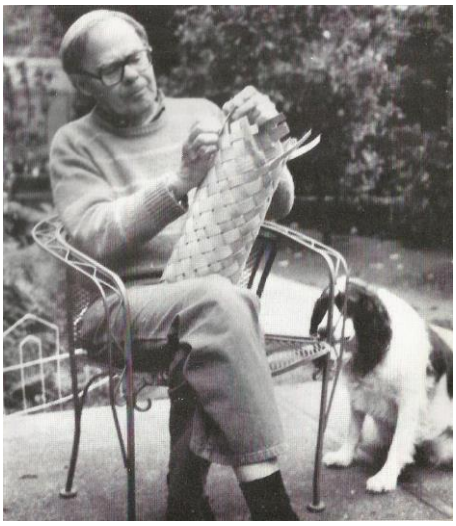
Şekil 18: World Egg, 1969,
Sisal, jüt, polietlen film, makrume, 66x72cm
Museum of Fine Arts, Boston
Kaynak: Porter, 2014, 10

Şekil 19: Newspaper Basket, 1970, Sıkıştırlmış Gazete, 90x120x120cm
Kaynak: Held, 1978, 60

Şekil 20: Eskimo Pie*, 1987,* Yiyecek kartonu, sprey vernik, zımba, 17,8x19x19 cm
Kaynak: Fiberarts, Vol.29 no.5, 2003, 24

Şekil 21: Ed Rossbach, 1985
Kaynak: Rowe and Stevens, 1990, 129

5. SONUÇ

Tekstilde tasarım, dokuma tasarımı gibi kavramların yeniden yapılandığı bir dönemde Amerika'da sanat ve tasarım öğrencisiyken tekstil teknikleri ve dokuma yapıları ile tanışan meraklı ve yaratıcı Ed Rossbach, tekstil ve lif sanatının sıra dışı isimlerinden biri olmuştur. Her ne kadar sepet örme sanatçısı olarak bilinse de her türlü tekstil tekniğini hiç korkmadan uygulamıştır. Dokumanın en basit yapısından en karmaşık yapılılarına ve antik dönemlerde uygulanmış ve unutulmaya yüz tutmuş dokuma ve tekstil tekniklerine kadar birçok uygulaması vardır. Kişiliği gereği kurallara bağlı yaşamak istememesi sanatına yansımış ve yeni fikirler geliştirmiş, uygulamış ve gelecek kuşaklara aktarmış, dolayısıyla çağdaş lif sanatının sürekli bir değişim içinde olmasına katkıda bulunmuştur.

Lif sanatına kazandırdığı en önemli başarısı, onları duvarda asılı konumlarından kurtarıp üç boyutlu heykelsi formalar kazandırması, objelere dönüştürmesidir. Bunu sepet örme tekniklerini kullanarak akla gelebilecek her türlü tekstil malzemesi ve ya kâğıt, çalı-çırpı, plastik poşet gibi tekstil malzemesi olmayan malzemeler kullanarak yapmıştır. Lif sanatında sepet ve üç boyutlu tekstil yapıların uygulanmasında öncü olmuştur. Tekstil sanatlarında çalışmaların boyutlarını önemsizleştirmiş, malzemeye, tekniğe, uyuma ve üç boyutlu ise forma vurgu yapmıştır. Büyük boyutlu sanatsal çalışmalar üretmek gibi bir mecburiyet hissetmemiştir.

Alanlarında uzman eğitmelerin desteğiyle başarılı bir tekstil ve dokuma tasarımcısı olabilecekken özgür ruhu onu lif sanatına yönlendirmiş, çalıştığı üniversite aracılığı ile bilgi birikimi ve sanat anlayışını öğrencilerine aktararak bu sanatın şekillenmesinde çok büyük katkıları olmuştur. Onun öğrencileri, tekstil, karışık teknik (mixed medya), sanat, tasarım bölümlerini içeren kolejler, üniversite bölümleri kurmuşlardır. Elli yıllık sanat hayatı boyunca üretken bir sanatçı olmuş, sayısız eser üreterek, sergi açmış, sanatsal etkinliklere katılmış, alanında kitaplar yazmış, Amerika ve Avrupa'da milyonlara ulaşmış ve 2002 yılında vefat etmiştir.

.

KAYNAKÇA

Acar, S. (2013). Jack Lenor Larsen: İç Mekân Tekstili Tasarımında Bir Öncü, *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, Cilt.3 Sayı.7, 81-91.

Artun, A. (2012). *Çağdaş Sanatın Örgütlenmesi, Estetik Modernizmin Tasviyesi*. İletişim Yayınları, İstanbul

Baizerman, S. (2004). California and the Fiber Art Revolution. *Textile Society of America Symposium Proceedings.* University of Nebraska-Lincoln, 01.01.2004,Paper 449.http://digitalcommons.unl.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1449&context=tsaconf Erişim tarihi: 10.07.2016

California Design/Eight Catalouge. (1962). Pasadena Art Museum, March 25 Through May 6 1962. Grant Dahlstrom/The Castle Press, California.

https://issuu.com/mrdesigncatalogues/docs/california_design_8__1962_ Erişim tarihi:15.05.2016

California Design/Nine Catalouge. (1965). Pasadena Art Museum, March 28 Through May 9 1965. Cunningham Press, Alhamra California. https://issuu.com/mrdesigncatalogues/docs/california_design_9__1965_ Erişim tarihi:15.05.2016

California Design/Ten Catalouge. (1968). Pasadena Art Museum, March 31 Through May 12 1968. Grant Dahlstrom/The Castle Press and Anderson,Ritchie & Simon, California. https://issuu.com/mrdesigncatalogues/docs/california_design_10__1968_ Erişim tarihi: 15.05.2016

Constantine, M. and Larsen, J.L.(1972). *Beyond Craft: The Art Fabric*. Van Nostrand Reinhold Company, New York

Daniels, M. (1990). In Ed Rossbach`s Hands, The Most Ordinary Materials Become Extraordinary Baskets, July 08, *http://articles.chicagotribune.com/1990-07-08/news/9002260082_1_katherine-westphal-undeniable-message-materials*. Erişim tarihi: 20.04.2016

Fiberarts,The Magazine of Textiles. (2003). Charles Edmund (Ed) Rossbach. Fiberarts, Vol.29, No:5 Mar/Apr, USA, 24-26.

Fineberg, J. (2014). *1940'tan Günümüze Sanat. Varlık Stratejileri,* Editör: Arif Ziya Tunç, Karakalem Kitapevi Yayınları, İzmir.

Halper, V. and Douglas, D. (2009). *Choosing Craft The Artist's Viewpoint.* Teh University of North Carolina Press, USA.

Held, S.E. (1978). *Weaving A Hand Book of Fiber Art*. Rinehart Book, New Jersey.

Held, S.E. (1999). *Weaving A Hand Book of Fiber Art.* Rinehart and Winston, USA.

Held, P. (2013). *Crafting a Continuum, Rethinking Contemporary Craft.* Arizona State University Art Museum, USA.

Kinsley, A. (1995). *Fiber: Five Decades*, Selection From The Permanent Collection. American Craft Museum, Waldon Press, USA.

Marter, J., Miller, R.C., Riordan, M., Slade, R., Taragin, D.S. ve Thurman, C. C. M. (1983). *Design in America The Cranbrook Vision 1925-1950*. The Detroit Institude of Arts and The Metropolitan Museum of Art, Harry N. Abrams Incorporated, Japan.

Özay, S. (2001). *Dokuma Resim Sanatı*. T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları 2599-Sanat Eserleri Dizisi 322, Sistem Ofset Basım Yayın, Ankara

Porter, J. (2014). *Fiber: Sculpture 1960-Present.* The Institude of Contemporary Art/ Boston and Prestel Verlag, China

Rowe, A. P. and Stevens R.A.t. (1990). *Ed Rossbach-40 Years of Exploration and Innovation in Fiberart.* Lark Books, USA

Wallace, K. V. (2003). Contemporary Baskets: The State of Art. *Fiberarts, The Magazine of Textiles*, Vol.29, No:4 Jan/Feb, USA, 35-39.

http://craftcouncil.org/artist/charles-edmund-ed-rossbach
Erişim tarihi: 22.04.2016

http://www.berkeley.edu/news/media/releases/2002/10/16_ERoss.html
Erişim tarihi:22.04.2016

https://www.craftcouncil.org/post/ed-rossbach-fiber-artist-birthday
Erişim tarihi: 24.04.2016

http://americanart.si.edu/collections/search/artwork/?id=35869
Erişim tarihi:24.04.2016

http://www.nytimes.com/2002/10/25/arts/ed-rossbach-fiber-artist-88.html
Erişimtarihi:24.04.2016